

Domácí liturgie Velkého pátku

Druhý den *Velikonočního třídenní*

Členové rodiny mohou již v průběhu dne „zpytovat svědomí“ a uvědomit si tak, jakým způsobem a jakým jednáním vnášeli nepokoj, napětí a nepochopení do rodinných vztahů. Tento akt bude dále připomenut v dnešní liturgii.

Rodina si může připravit vlastní kříž, pokud mají prostor k výrobě a materiál. Tento kříž bude použit při liturgii.

Památku Umučení Páně je vhodné slavit po 3. hodině odpoledne.

1. Znamení kříže

Uvedení do slavení liturgie Velkého pátku:

Dnešní den si křesťané po celém světě připomínají oběť Pána Ježíše na kříži. Bůh se takto zjevuje ve svém Synu, Ježíši Kristu; zjevuje se jako plnost lásky, která se pro nás vydává i na smrt. Ježíš umírá na kříži, aby člověk mohl žít věčně spolu s ním v Božím království. Ježíšova smrt na kříži porazila lidskou smrt i každé jiné zlo.

2. Ježíšova oběť lásky

Rodina se může pomodlit křížovou cestu nebo přečíst úryvek pašijí z evangelia:

Varianta a) **Možnost společné modlitby křížové cesty** (viz Kancionál, č. 071-074)

Děti mohou předtím v průběhu dne nakreslit a připravit za pomoci rodičů jednotlivá zastavení křížové cesty, která budou rozmístěna v domácnosti.

Varianta b) Předčítání zprávy o umučení Pána Ježíše Krista

Členové rodiny se mohou střídat v četbě pašijí, zprávy o umučení Ježíše. Rodina čte text celý, anebo alespoň text uvedený v kurzívě.

(Jan 18,1 – 19,24)

Umučení našeho Pána Ježíše Krista podle Jana.

Ježíš vyšel se svými učedníky za potok Kedron, kde byla zahrada. Vstoupil do ní, on i jeho učedníci. To místo znal i jeho zrádce Jidáš, protože se tam Ježíš často scházel se svými učedníky. Jidáš si tedy vzal vojenskou četbu a od velekněží a farizeů služebníky a šel tam s pochodněmi, s lucernami a se zbraněmi. Ježíš věděl všechno, co na něj má přijít. Vystoupil tedy a zeptal se jich: „Koho hledáte?“ Odpověděli mu: „Ježíše Nazaretského.“ Řekl jim: „Já jsem to.“ Stál s nimi také zrádce Jidáš. Sotva jim tedy Ježíš řekl: „Já jsem to!“, couvli a padli na zem. Znovu se jich zeptal: „Koho hledáte?“ Odpověděli mu: „Ježíše Nazaretského.“ Ježíš odpověděl: „Už jsem vám přece řekl, že jsem to já. Hledáte-li mne, tyto zde nechte odejít.“ To proto, aby se splnilo jeho slovo: „Z těch, které jsi mi dal, nenechal jsem zahynout nikoho.“ Šimon Petr měl při sobě meč; vytasil ho tedy, udeřil veleknězova služebníka a uťal mu pravé ucho. Ten sluha se jmenoval Malchus. Ježíš však Petrovi řekl: „Zastrč meč do pochvy! Což nemám pít kalich, který mi podal Otec?“ Tu se četa s velitelem a židovští služebníci zmocnili Ježíše a svázali ho. Napřed ho vedli k Annášovi. Annáš totiž byl tchán Kaifáše, který byl v tom roce veleknězem. Byl to ten Kaifáš, který dal židům radu: „Je lépe, když jeden člověk umře za lid.“ Šimon Petr a jiný učedník šli za Ježíšem. Tento učedník se znal s veleknězem, proto vešel s Ježíšem do veleknězova dvora; Petr však zůstal u dveří venku. Ten druhý učedník, který se znal s veleknězem, vyšel tedy ven, promluvil s vrátnou a přivedl Petra dovnitř. Vrátná se Petra zeptala: „Nepatříš také ty k učedníkům toho člověka?“ On odpověděl: „Nepatřím.“ Stáli tam sluhové a strážci velerady, kteří si rozdělali oheň, protože bylo chladno, a ohřívali se. Také Petr u nich stál a ohříval se. Velekněz se vyptával Ježíše na jeho učedníky a na jeho učení. Ježíš mu odpověděl: „Já jsem mluvil k světu veřejně. Já jsem vždycky učival

v synagoze a v chrámě, kde se shromažďují všichni židé, a nic jsem nemluvil tajně. Proč se ptáš mne? Zeptej se těch, kdo slyšeli, co jsem k nim mluvil. Ti dobře vědí, co jsem říkal.“ Sotva to vyslovil, jeden ze služebníků velerady, který stál přítom, dal Ježíšovi políček a řekl: „Tak odpovídáš veleknězi?“ Ježíš mu odpověděl: „Jestliže jsem mluvil nesprávně, dokaž, co bylo nesprávné. Jestliže však správně, proč mě biješ?“ Annáš ho pak poslal svázaného k veleknězi Kaifášovi. Šimon Petr stál u ohně a ohříval se. Řekli mu: „Nepatříš také ty k jeho učedníkům?“ On zapíral: „Nepatřím.“ Jeden z veleknězových sluhů, příbuzný toho, kterému Petr utal ucho, řekl: „Copak jsem tě neviděl v zahradě s ním?“ Petr to však znovu zapřel. Vtom právě kohout zakokrhal. Od Kaifáše vedli Ježíše do vládní budovy. Bylo časně ráno. Sami do vládní budovy nevstoupili, aby se neposkvrnili, ale aby mohli jíst velikonočního beránka. Pilát tedy vyšel k nim ven a zeptal se: „Jakou žalobu vznášíte proti tomuto člověku?“ Odpověděli mu: „Kdyby to nebyl zločinec, nebyli bychom ti ho vydali.“ Pilát jim řekl: „Vezměte si ho vy sami a sud'te ho podle vašeho zákona!“ Židé mu odpověděli: „My nemáme právo nikoho popravít.“ Tak se totiž mělo splnit Ježíšovo slovo, kterým naznačoval, jakou smrtí zemře. Pilát se vrátil do vládní budovy, dal Ježíše předvolat a zeptal se ho: „Ty jsi židovský král?“ Ježíš odpověděl: „Říkáš to sám ze sebe, anebo ti to řekli o mně jiní?“ Pilát odpověděl: „Copak jsem já žid? Tvůj národ, to je velekněží, mi tě vydali. Čeho ses dopustil?“ Ježíš na to řekl: „Moje království není z tohoto světa. Kdyby moje království bylo z tohoto světa, moji služebníci by přece bojovali, abych nebyl vydán židům. Ne, moje království není odtud.“ Pilát se ho zeptal: „Ty jsi tedy přece král?“ Ježíš odpověděl: „Ano, já jsem král. Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.“ Pilát mu řekl: „Co je to pravda?“ Po těch slovech vyšel zase ven k židům. Řekl jim: „Já na něm neshledávám žádnou vinu. Je však u vás zvykem, abych vám k velikonočním svátkům propustil jednoho (vězně). Chcete tedy, abych vám propustil židovského krále?“ Oni znovu začali křičet: „Toho ne, ale Barabáše!“ Ten Barabáš byl zločinec. Potom Pilát vzal Ježíše a dal (ho) zbičovat. Vojáci upletli z trní korunu, vsadili mu ji na hlavu, oblékli ho do rudého pláště, předstupovali před něj a provolávali:

„Bud' zdráv, židovský králi!“ a bili ho. Pilát vyšel znovu ven a řekl židům: „Hle, dám vám ho vyvést, abyste uznali, že na něm neshledávám žádnou vinu.“ Ježíš vyšel s trnovou korunou a v rudém plášti. Pilát jim řekl: „Hle, člověk!“ Když ho však uviděli velekněží a služebníci, začali křičet: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“ Pilát na to řekl: „Vezměte si ho vy sami a ukřižujte, neboť já na něm neshledávám žádnou vinu.“ Židé mu odpověděli: „My máme zákon a podle toho zákona musí zemřít, protože dělal ze sebe Syna Božího.“ Když Pilát uslyšel to slovo, ulekl se ještě více. Vešel proto zase do vládní budovy a zeptal se Ježíše: „Odkud jsi?“ Ježíš mu však nedal žádnou odpověď. Pilát mu řekl: „Se mnou nechceš mluvit? Nevíš, že mám moc tě propustit, a že mám moc dát tě ukřižovat?“ Ježíš odpověděl: „Neměl bys nade mnou vůbec žádnou moc, kdyby ti nebyla dána shora. Proto má větší vinu ten, kdo mě tobě vydal.“ Pilát se proto snažil ho propustit. Ale židé křičeli: „Když ho propustíš, nejsi přítel císařův. Každý, kdo se dělá králem, staví se proti císaři!“ Jak Pilát uslyšel ta slova, nařídil vyvést Ježíše ven a zasedl k soudu na místě zvaném Kamenná dlažba, hebrejsky Gabbatha. *Byl den příprav na velikonoce, kolem poledne. Pilát řekl židům: „Hle, váš král!“ Ale oni se pustili do křiku: „Pryč s ním! Pryč s ním! Ukřižuj ho!“ Pilát jim namítl: „Vašeho krále mám ukřižovat?“ Velekněží odpověděli: „Nemáme krále, ale jen císaře!“ Tu jim ho vydal, aby byl ukřižován. Vzali tedy Ježíše. On sám si nesl kříž a šel na místo zvané Lebka, hebrejsky Golgota. Tam ho ukřižovali a s ním ještě dva jiné, každého po jedné straně, a Ježíše uprostřed. Pilát dal také zhotovit a připevnit na kříž nápis v tomto znění: „Ježíš Nazaretský, židovský král“. Tento nápis četlo mnoho židů, protože místo, kde byl Ježíš ukřižován, bylo blízko města; byl napsán hebrejsky, latinsky a řecky. Proto židovští velekněží říkali Pilátovi: „Nepiš: `Židovský král', ale: `On tvrdil: Jsem židovský král.'“ Pilát odpověděl: „Co jsem napsal, napsal jsem!“ Když vojáci Ježíše ukřižovali, vzali jeho svrchní šaty a rozdělili je na čtyři části, každému vojákovi jednu; vzali i suknicu. Suknice byla nesešivaná, v jednom kuse setkaná odshora až dolů. Řekli si tedy: „Netrhejme ji, ale losujme o ni, komu připadne.“ Tak se měl splnit výrok Písma: `Rozdělili si mé šaty a o můj oděv losovali.' Právě tak to vojáci udělali. U Ježíšova kříže stála jeho matka, příbuzná jeho matky Marie Kleofášova a Marie Magdalská. Když Ježíš*

uviděl svou matku a jak při ní stojí ten učedník, kterého měl rád, řekl matce: „Ženo, to je tvůj syn.“ Potom řekl učedníkovi: „To je tvá matka.“ A od té chvíle si ji ten učedník vzal k sobě. Potom, když Ježíš věděl, že už je všechno dokonáno, řekl ještě: „Žízním.“ Tak se mělo splnit Písmo. Stála tam nádoba plná octa. Nasadili tedy na yzop houbu naplněnou octem a podali mu ji k ústům. Když Ježíš přijal ocet, řekl: „Dokonáno je!“ Pak sklonil hlavu a skonal.

Chvíle tiché modlitby vkleče.

Protože byl den příprav, takže mrtvá těla nesměla zůstat na kříži přes sobotu – tu sobotu totiž byl velký svátek – požádali židé Piláta, aby byly ukřižovaným přerazeny nohy a aby byli sňati. Přišli tedy vojáci a přerazili kosti prvnímu i druhému, kteří s ním byli ukřižováni. Když však přišli k Ježíšovi, viděli, že už je mrtvý. Proto mu kosti nepřerazili, ale jeden z vojáků mu kopím probodl bok a hned vyšla krev a voda. Ten, který to viděl, vydává o tom svědectví a jeho svědectví je pravdivé. On ví, že mluví pravdu, abyste i vy věřili. To se stalo, aby se splnil výrok Písma: `Ani kost mu nebude zlomena.` A na jiném místě v Písmu se říká: `Budou hledět na toho, kterého probodli.` Josef z Arimatie, který byl Ježíšovým učedníkem, ale ze strachu před židy jen tajným, požádal potom Piláta, aby směl sejmout Ježíšovo mrtvé tělo, a Pilát mu to dovolil. Přišel tedy a sňal jeho tělo. Dostavil se tam i Nikodém, ten, který k němu přišel jednou v noci, a měl s sebou směs myrhy a aloe, asi sto liber. Vzali tedy Ježíšovo tělo a zavinuli ho s těmi vonnými věcmi do (pruhů) plátna, jak mají židé ve zvyku pohřbívat. Na tom místě, kde byl ukřižován, byla zahrada a v té zahradě nová hrobka, kde nebyl ještě nikdo pochován. Tam tedy položili Ježíše, protože u židů byl den příprav a hrobka byla blízko.

3. Přímluvy

Otec/matka začínají společné přímluvy těmito nebo podobnými slovy:

Bůh nás svolává do církve, abychom byli solí země a světlem světa. Spojme se nyní v prosbách. Budeme odpovídat: *Prosíme tě, vyslyš nás.*

- Modleme se za svatou církev Boží.
Kéž ji Bůh naplní pokojem,
kéž ji dovede k jednotě a po celém světě chrání,
abychom všichni v míru a bezpečí mohli oslavovat Boha.
- Modleme se za našeho papeže Františka.
Bůh si ho vyvolil za prvního mezi biskupy;
kéž ho chrání a kéž ho zachová své církvi,
aby dobře vedl svatý lid Boží.
- Modleme se také za našeho biskupa Jana,
za všechny biskupy, kněze a jáhny
a za všechny věřící.
- Modleme se také za všechny bratry a sestry, věřící v Krista.
Kéž Bůh sjednotí všechny,
kdo žijí podle poznané pravdy,
a kéž dovede svou církev k dokonalé jednotě.
- Modleme se také za ty, kdo v Boha nevěří.
Kéž žijí poctivě podle svého poznání,
aby k Bohu nakonec došli.
- Modleme se také za všechny politiky a státníky.
Kéž Bůh řídí jejich úmysly a rozhodnutí,
aby usilovali o skutečný mír a svobodu všech lidí.
- Modleme se k našemu všemohoucímu Otci za všechny lidi.
Kéž Bůh nedopustí, aby bloudili,
kéž zažene hlad a odvrátí pohromy,

otevře žaláře a rozváže pouta.
Kéž vede bezpečně k cíli ty, kdo jsou na cestách,
a ty, kdo jsou v cizině, přivede domů,
kéž dá nemocným zdraví a umírajícím věčnou spásu.

- Modleme se k Bohu, který léčí i nejhlubší lidské nemoci, za lidi stížené nynější pandemií. Kéž uzdraví nemocné, milosrdně k sobě přijme zemřelé. Kéž odmění a povzbudí obětavé, utěší smutné i bezradné a vede lidskou vynalézavost tak, aby uměla řešit to, co nás tíží.
- Modleme se za všechny zdravotníky a lékaře a také za všechny ty, kdo se snaží bojovat se současnou epidemií.
- Modleme se za vnitřní sílu pro všechny, kdo v této době upadají do nejistoty, beznaděje. Ať naleznou dostatek pomoci a přátelství ve svém okolí a ať je Bůh jejich světlem.

4. Uctívání kříže

Rodina připraví důstojné místo (stůl, kolem nějž jsou shromážděni), na které nejmladší člen rodiny přinese kříž. Případně další děti přinesou svíce a položí na stůl.

Rodina setrvá chvíli v tiché meditaci kříže. Každý člen rodiny pak může políbit kříž.

5. Smíření

Zpytování svědomí, které členové rodiny mohou provést v průběhu dne, v tuto chvíli vrcholí.

Upozornění: nejde o vzájemné vyznávání konkrétních hříchů, ale o vyjádření vlastních selhání v obecnější rovině (např. „Promiň, že

jsem poslední dobou přicházel z práce pozdě a byl na vás nervózní. Pane, smiluj se.“ Ostatní členové rodiny mohou potvrdit toto vyznání stejnými slovy: „Pane, smiluj se.“)

Je vhodné, aby s tímto vyznáním začali manželé vůči sobě, a dali tak příklad svým dětem.

Na závěr se rodina může obejmout. (Záleží na citlivosti rodiny k tomuto gestu.)

6. Modlitba „Otče náš“

*Tuto liturgii uzavře rodina modlitbou *Otče náš*.*